SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ
HSO/TASY/Päivi Yli-Pietilä



# TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNNAN KUULEMINEN 22.9.2016; LISÄTIETOA TURVAKOTIEN TILANTEESTA (SYKSY 2016)

Istanbulin sopimus[i] tuli Suomessa voimaan vuosi sitten (8/2015). Sopimus velvoittaa valtioita toimimaan lähisuhde- ja perheväkivallan ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseksi. Sopimusvalmistelujen myötä Suomessa valtio otti vastuulleen turvakotipalvelujen rahoituksen. Muutoksen myötä turvakotipaikoista tuli asiakkaalle maksuttomia eikä niihin enää tarvita maksusitoumusta etukäteen.

Turvakotilaki[ii] tuli voimaan vuoden 2015 alusta, ja sen myötä turvakotipalvelujen valtakunnallinen kilpailutus ja koordinointi ovat nyt THL:n vastuulla.

Väkivallan uhreille tarkoitettuja turvakotipaikkoja on tällä hetkellä 118. Nämä ovat niin sanottuja perhepaikkoja eli paikkoja on 118 aikuiselle – naiselle tai miehelle – ja hänen kanssaan mahdollisesti tuleville lapsille. Vuoden aikana perhepaikkojen määrä on kasvanut neljällä. Turvakotipalveluiden tuottajia on tällä hetkellä 19.

THL julkaisi kesäkuussa 2016 viime vuoden seurantatiedot[iii] turvakodeista. Selvityksen mukaan turvakodeissa oli runsaat kolme tuhatta (3 055) asiakasta vuonna 2015. Näistä aikuisia oli 1418 ja lapsia 1466. Yhteensä 1182 asiakasta (aikuinen tai mukana oleva lapsi) jouduttiin ohjaamaan tilanpuutteen takia toiseen turvakotiin. Näin on käynyt erityisesti pääkaupunkiseudulla. Turvakotien käyttöaste vaihtelee paljon toimintavuoden aikana turvakodista toiseen. Laki mahdollistaa sen, että asiakas voi hakeutua mihin tahansa turvakotiin myös oman kotikuntansa ulkopuolella.

Useimmat yli 15-vuotiaista turvakotiin hakeutuneista olivat kokeneet väkivaltaa jo pitkään. Turvakotipalveluselvityksen mukaan turvakotiin hakeutuneista 319 oli kokenut väkivaltaa alle vuoden. Yhteensä 439 kertoi väkivallan jatkuneen kaksi vuotta tai enemmän ennen turvakotiin menoa. Näistä jopa 249 kertoi että taustalla oli yli viisi vuotta jatkunut väkivalta. Koettu väkivalta voi olla esim. henkistä tai fyysistä väkivaltaa, seksuaalista väkivaltaa tai väkivallan uhkaa. (lähteenä THL 8/2016, eli edellä siteerattu selvitys)

Turvakotiverkosto ei ole tasaisen vahva halki maan. Kainuussa on parhaillaan meneillään etäturvakotimallin kokeilu ja se tulee jossain muodossa olemaan pysyvää toimintaa jatkossa. Lapin turvakoti pystyy tarjoamaan palveluja ja paikkoja on usein täyttämättä, mutta pitkien etäisyyksien takia myös Pohjois-Suomeen on hyvä kehittää etäturvakotimalleja. Etäturvakotikokeilussa luodaan mallia, jolla turvakotipalveluja saataisiin tarjolle nykyistä paremmin myös harvaan asutuille alueille. Näillä alueilla ei välttämättä joka päivä tai edes joka viikko ole tarvetta turvakotipaikalle, mutta valmius on oltava olemassa. Nyt pilotoidaan mallia, jossa turvakotipaikka liitetään jo toimivan, ympäri vuorokauden auki olevan sosiaalipalvelun yhteyteen. Tukena on asiantuntemus lähimmästä turvakodista. Tässä käytetään apuna myös digitaalisia palveluita.

Meritullinkatu 8, Helsinki
PL 33, 00023 VALTIONEUVOSTO
www.stm.fi
Puhelin 0295 16001
Telekopio 09 6980 709
e-mail: kirjaamo@stm.fi
etunimi.sukunimi@stm.fi

Istanbulin sopimus[iv] edellyttää, että tarjolla on riittävästi turvakotipaikkoja. Toiseen turvakotiin käännytettyjen määrästä voitaneen päätellä, että turvakotipaikkoja ei tällä hetkellä ole kaikkialla tarvetta vastaavasti. Tietoa ja seurantaa tarvitaan sen arvioimiseen, mikä olisi riittävä turvakotipaikkojen määrä Suomessa.
Turvakotipaikkoja tarvitaan väkivallan torjumisessa, ja ne väistämättä vaativat resursseja. Väkivaltakierteen katkaiseminen ja avun antaminen oikea-aikaisesti väkivallan uhreille kuitenkin myös säästää rahaa. Suomessakin on tehty arvioita lähisuhdeväkivallasta ja sen seurannaisvaikutuksista aiheutuvista kustannuksista. Ne ovat merkittäviä.

Vuoden 2016 valtion talousarviossa oli osoitettu 11 300 000 euroa turvakotipalvelujen tuottamiseen. Valtio ohjaa jatkossa turvakotiverkoston vahvistamiseen varoja siten, että rahoitus nousee vuosien 2017–2019 aikana yhteensä 50 % verrattuna vuoden 2016 tasoon.

[i] Euroopan neuvoston yleissopimus naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.
[ii] Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle (1354/2014)
[iii] http://www.julkari.fi/handle/10024/130611
[iv] Sopimuksen 23 artikla: Turvakodit. Osapuolet toteuttavat tarvittavat lainsäädäntö- tai muut toimet säätääkseen asianmukaisten, helposti saavutettavien turvakotien perustamisesta riittävässä määrin, jotta uhreille, erityisesti naisille ja heidän lapsilleen, voidaan tarjota turvallinen majoitus ja heitä voidaan auttaa ennakoivasti.